

§ 95**Remiss betänkande En utvecklad översiktsplanering. Del 1:
Att underlätta efterföljande planering (SOU 2018:46)**

TRN 2018-0116

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har av Näringsdepartementet bjudits in att lämna synpunkter på betänkandet *En utvecklad översiktsplanering. Del 1: Att underlätta efterföljande planering* (SOU 2018:46). Landstinget yttrar sig över betänkandet i egenskap av regionplaneorgan för Stockholms län. Remissvaren ska ha inkommit till Näringsdepartementet senast 31 oktober 2018. Under ärendets beredning har dialog förts med Region Skåne och Stockholm stad.

Översiktsplaneutredningens betänkande *En utvecklad översiktsplanering* består av två delar. Denna remiss avser endast del 1: Att underlätta för efterföljande planering.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2018-09-14

Förslag till yttrande

Remissen finns att tillgå på <https://www.regeringen.se/remisser/2018/07/remiss-av-betankandet-en-utvecklad-oversiktsplanering.-del-1-att-underlatta-efterfoljande-planering-sou-201846/>

Förslag och yrkande

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag.

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar

att avge yttrande över betänkandet *En utvecklad översiktsplanering. Del 1: Att underlätta efterföljande planering* (SOU 2018:46), bilaga 2

att yttrandet överlämnas till Näringsdepartementet

Beslutsexpediering:
Näringsdepartementet
Akt



Ordförande



Justerare

Exp. datum

Sign.

YTTRANDE
2018-09-14

TRN 2018-0116

Näringsdepartementet
DNR N2018/03415/SPN

Registrator:
n.remissvar@regeringskansliet.se
helene.lassi@regeringskansliet.se

Remiss betänkande En utvecklad översiktsplanering. Del 1: Att underlätta efterföljande planering (SOU 2018:46)

Inledning

Stockholms läns landsting lämnar härmed svar på remissen för betänkandet *En utvecklad översiktsplanering. Del 1: Att underlätta efterföljande planering (SOU 2018:46)*. Svaret ges utifrån landstingets uppdrag som regionplaneorgan för Stockholms län.

Synpunkter

Landstinget delar till stora delar den nulägesbild och den syn på reformbehovet som ligger till grund för utredarens förslag. Utredaren presenterar en gedigen utredning med flera förslag som landstinget tror kan bidra till en utvecklad och stärkt översikts- och regional planering.

Landstinget vill inledningsvis betona vikten av Boverkets roll och strategiska ansvar för samhällsplaneringsfrågorna i det här sammanhanget. Det är därför positivt att Boverket föreslås få flera uppdrag att utveckla översiktsplaneringen. Det behöver då också säkerställas att Boverket ges de förutsättningar och finansiella medel som krävs för att bedriva det utökade utvecklingsarbete som föreslås.

Översiktsplanen bör inte vara bindande

Stockholms läns landsting stödjer utredarens förslag att översiktsplanen även i fortsättningsvis ska fungera som vägledande för efterföljande planering och prövning, och inte ha bindande verkan. Med en bindande översiktsplan ser landstinget en risk att översiktsplanens strategiska funktion går förlorad. Det finns alltid en risk att en översiktsplan blir mer otydlig om en kommun inte vill riskera att låsa fast viss markanvändning över en längre tid, men med en bindande översiktsplan måste även kommunen i princip kunna garantera områdets lämplighet för vissa ändamål. Det skulle medföra orimliga krav på utredningsarbeten under översiktspla-

neprocessen och påtagligt riskera att försämra översiktsplanens strategiska användning och syfte. Det skulle vidare kunna skapa en ökad ojämlikhet mellan landets kommuner med anledning av olika förutsättningar och tillgång till resurser och kapacitet. Utifrån ovanstående delar landstinget utredarens förslag om en icke bindande översiktsplan.

En planeringsstrategi ger kontinuitet

Landstinget ställer sig positiva till utredarens förslag om krav på kommunerna att varje mandatperiod anta en planeringsstrategi för ökad kontinuitet i planeringen. Planeringsstrategin, som föreslås ersätta dagens aktualitetsprövning, ger förutsättningar för en ökad tydlighet i översiktsplanens genomförandeskede och kan också skapa en bättre bild över kommunernas förutsättningar och ge förutsägbarhet över tid. Strategin har även en potential att fylla en viktig funktion i den löpande regionplaneringen genom att underlätta dialogen och samverka mellan den kommunala översiktsplaneringen och den regionala utvecklingsplaneringen. För att denna potential ska vara möjlig behöver de berörda myndigheter som utredaren föreslår - så som regionplaneorgan och regionalt tillväxtansvariga - både underrättas om planeringsstrategin, och ges möjlighet att inkomma med synpunkter på strategin i likhet med samråd för översiktsplaner.

Föreskrifter om standarder för digitala översikts- och regionplaner.

Landstinget är i grunden positiv till utredarens förslag som syftar till tydligare krav på innehåll och en ökad enhetlighet i kommunala översiktsplaner, då det kan bidra till att underlätta det regionala planeringsarbetet liksom samspelet mellan kommunal och regional planering. Inte minst i storstadsregioner finns ett ökat behov av att göra regionala analyser när många frågor löper över kommungränser, t.ex. frågor som kopplar till bebyggelsestruktur, infrastruktur, grön- och blåstruktur m.m. I det arbetet skulle det underlätta om kommunernas översiktsplaner utgår från en mer samordnad struktur och nomenklatur, såsom utredningen föreslår. Likaså kan en ökad harmonisering mellan översikts- och regionplaner underlätta för kommunerna att förhålla sig till den regionala nivån i den översiktliga planeringen, och vice versa.

Det är bra som princip att utredaren valt att använda Boverkets ÖP-modell som utgångspunkt för de förslag som syftar till att förtydliga kraven på översiktsplanens innehåll. Enligt landstingets mening finns det dock starka behov av att fortsätta att utveckla Boverkets ÖP-modell, vilket även Boverket signalerar. Modellen behöver bättre anpassas till de olika förutsättningar och behov som landets kommuner har i sin översiktsplanering. Landstinget är av denna anledning negativ till att i detta skede införa be-

stämmelser för obligatoriskt innehåll i redovisning av mark- och vattenanvändning. Landstinget anser inte att det är helt klart att de sex övergripande kategorier som föreslås uppfyller de behov som kommunerna, speciellt i storstadsområden, har av sina markanvändningskartor i översiktsplanen. Innan obligatoriska bestämmelser för hur markanvändning skall redovisas, eller andra föreskrifter föreslås, behöver Boverkets ÖP-modell prövas och utvecklas i större utsträckning tillsammans med berörda aktörer.

Det är viktigt att regionplaneringens speciella förutsättningar och behov beaktas när och om en standard för regionplanering arbetas fram. Landstinget vill särskilt betona att det är av stor betydelse att det ges utrymme för strategiska överväganden och avvägningar i regionplaner. Det är därför viktigt att göra skillnad på strategiska överväganden och konkret markanvändning vid ett eventuellt framtagande av standarder för regionplaner. Det är skillnad på den strategiska delen där kommuner kan se sig i ett större sammanhang och vilka fördelar det kan ge och de rent planeringsmässiga delarna som anger markanvändning för en region och över kommungränser för att fånga funktionella samband. Landstinget anser därför att det är avgörande att utveckling av standard för regionplaner sker i tät samverkan och dialog med de regioner som enligt prop. 2017/18:266 En ny regional planering getts i uppdrag att ta fram regionplaner, däribland Stockholms läns landsting. Landstinget medverkar gärna i det arbetet.

Mellankommunal samordning och förhållanden av regional betydelse

Landstinget delar utredarens syn att mellankommunala frågor bör identifieras och klaras ut inom översikts- och regionplaneringen, och inte i efterföljande planering och prövning. Det är därför positivt att utredaren föreslår att Boverket får i uppdrag att arbeta fram vägledning av hur mellankommunala och regionala frågor bör behandlas i PBL. Stockholms läns landsting har lång erfarenhet av, och god kunskap om, mellankommunal samordning och deltar gärna i arbetet även med vägledningen.

Översiktsplanens konsekvenser

Landstinget ställer sig positivt till förslaget att tydliggöra översiktsplanens konsekvenser ur ett regionalt perspektiv men anser också att dagens krav på hänvisning till relevanta regionala mål, planer och program ska behållas i samrådet. Det regionala perspektivet utgör en viktig utgångspunkt för översiktsplaneringen, och den viktiga kopplingen mellan kommunal och regional nivå liksom betydande funktionella samband, riskerar att falla bort om kopplingar till regionala mål och planer enbart behandlas i konsekvensdelen.